

PRIMERJAVA PRVIH VISOKIH CIVILIZACIJ (ESEJ)

V eseju bom predstavila dve visoki civilizaciji, in sicer **egipčansko** in **kitajsko**. Ti dve sem izbrala ravno zato, ker mislim, da sta si zelo podobni in najbolje prikazujeta, kako podobno so ljudje včasih razmišljali in kakšna je bila njihova kultura, ter način življenja.

Kot je značilno za vse 1. visoke civilizacije sta se tudi Egipt in Kitajska razvili v porečjih pomembnih rek, Nila oziroma Modre in Rumene reke. Prav to je privedlo do nastanka trgovine, poljedelstva in živinoreje, kasneje pa tudi pomorstva. Zaradi rek sta bili to eni izmed prvih civilizacij, ki sta se ukvarjali z namakalništvom. Prvotno prebivalstvo Kitajske se pojavi že v tretjem tisočletju pr. Kr., prav tako pa tudi prvotni Egipčanski preb. Hiksi z združitvijo Zgornjega in Spodnjega Egipta. Oboji veljajo za avtohtono prebivalstvo, ki je živelo v vasi ob rekah (ta so postopno prerasla v mesta), dokler ga niso izgnali.

Za razliko od Kitajske, ki jo delimo na več držav, katere so vodile dinastije, Egipt delimo na 4 obdobja: Staro, Srednjo in Novo državo, ter Saidsko renesanso oz. prepород. Vsako obdobje ima svojega ustanovitelja/faraona, ki veljajo za ljudi, ki so najbolj pripomogli k razvoju in prepoznavnosti Egipta. To so: Menes, Mentohotep 2, Ahmoze, Neho 2, Ramzes in Tutankamon. Pod njimi so bili vezirji, svečeniki – nižji uradniki, kmetje, trgovci nazadnje pa sužnji. Prvo Kitajsko državo so uspešno vodili kralji iz dinastije Shang, dokler jih leta 771 pr. Kr. ni pregnala dinastija Zhou. Takrat se oblikuje fevdalna družba, kar pomeni, da plemstvo služi v vojski, kot dar pa od vladarja prejme kos zemlje, ki jo obdelujejo kmetje. Le ti morajo plačevati davke, torej je skupna značilnost obeh civilizacij v tistem času uvedba davkov.

Na Kitajskem so vedno bolj pogosti vdori tujih ljudstev s severa, to je tudi vzrok, da zavlada nova dinastija Qin, ki med drugim uvede upravo za obrambo pred vdori (stalna vojska). Plemstvo se je borilo na bojnih vozovih, kmetje pa kot pehota. Država se okrepi in poenoti, fevdalce pa zamenjajo uradniki. Uveljavijo enotne zakone za vso državo.

Qin Shi Huangdi da zgraditi tudi Kitajski zid, ki so ga dogradili iz že obstoječih utrd, njegova naloga pa je bila, da zavaruje meje države. Zid stoji še danes, na žalost pa je na nekaterih delih poškodovan/porušen.

Verska značilnost obeh civilizacij je, da so bili mnogobožci oz. politeisti (častili so bogove nebes, zemlje in morja in jih upodabljali v človeški obliki). Poznali so žrtvovanje, ki so ga uveljavili zaradi strahu pred bogovi in, da bi si pridobili njihovo naklonjenost. Največkrat so darovali predmete, na podeželju pa pridelke in sadeže. Verovali so v posmrtno življenje, le Egipčani so to pokazali izrazitejše, saj so trupla ljudi mumificirali.

To dokazuje tudi razvoj znanosti, ki je bila preprosta in uporabna. Zanimalo jih je le, kako določen postopek poteka, vzrokov za to pa niso iskali. Največkrat so se posvečali medicini, zanimala jih je pa tudi matematika in astrologija. Radi so se ukvarjali z umetnostjo; risali so prizore bojevanja na vaze, obdelovali srebro in slonovo kost, kopali železo, bakrovo rudo, poznali so svinec, najbolj prepoznavni pa so bili Egipčani po uporabi zlata (pozlačevanje ipd.), Kitajci pa po iznajdbi svile.

Da so bili tako spretni in so lahko v Egiptu gradili piramide, na Kitajskem pa Kitajski zid je prispevala šola. Poučevanje je potekalo tako, da so se mlajši učili pisati črke, starejši pa so prepisovali vrstice kake pesmi ali verske knjige. Imeli so tudi svoja pravila za lepo vedenje. Odnosi so bili zelo strogi in včasih se nam zdijo tudi nasilni, ker dandanes učitelj ne sme udariti učenca in obratno.

Med kulturne dosežke nedvomno pri obeh civilizacijah spada pisava. Egipčani so poznali slikovno pisavo, z drugo besedo hieroglif, kjer je vsaka sličica lahko povedala eno besedo ali pa celotno zgodbo, pisava Kitajcev je bila podobna, le da je ena črka lahko pomenila eno besedo ali pa že celo pismenko – bila je bolj zapletena. Mesto Egipt in njegove prebivalce si bomo zapomnili po izdelovanju papirusa, ki so ga izdelovali iz trakov, ki so jih izrezali iz stebela in polivali z Nilovo vodo, Kitajce pa po iznajdbi magneta, smodnika, bankovcev in tiska.

Danes je Kitajska 4. največja država na svetu, s kar milijardo prebivalcev. Egipt se kot velika država v SV Afriki ni veliko spremenil, postal pa je pomembno turistično mesto z zelo raznolikim živalskim in rastlinskim svetom. Veseli me, da se dandanes države hitro razvijajo in odkrivajo nove stvari (tehnologija ipd.) Lepo je, če lahko spoznavaš različne načine življenja različnih ljudi, oz. njihovo kulturo.

SLOVARCEK:

- Monarh: vladar, ki ima vso oblast v državi.
- Avtohtono prebivalstvo: živeli so le na določenem območju, niso se preseljevali.
- Mumificiranje: čiščenje trupla; odstranili so vse notranje organe
- Pehota: rod kopenske vojske